

PERIODIKUM SLOVENSKEJ TECHNICKEJ UNIVERZITY V BRATISLAVE

Akademický rok 2008–2009 február

Ročník XV. / XLVII./

6

SPĚKTRUM

⁴ Novovymenovaný profesor

⁴ Noví docenti na STU

⁵ Dohoda o spolupráci s STV

⁵ mc² alebo Telka plná energie

⁶ Multimediálne centrum

⁷ Učebno-výcvikové zariadenia

SPEKTRUM⁶

OBSAH

- 3 Kolégium rektora STU **INFORMUJE**
- 3 Vedenie STU **INFORMUJE**
- 4 Novovymenovaný profesor a noví docenti na STU
- 5 Podpis dohody o vzájomnej spolupráci
- 5 mc2 alebo Telka plná energie
- 6 Multimediálne centrum STU
- 7 Učebno-výcvikové zariadenia STU
- 7 **SVF** 3. ročník Ceny Združenia pre rozvoj slovenskej architektúry a stavebníctva – ABF Slovakia
- 9 **SJF** Deň otvorených dverí na Strojníckej fakulte
- 10 **FA** Rakúska solárna architektúra na pôde FA STU
- 11 **FA** Výstava o diele prof. Rastislava Janáka
- 13 **SJF** Stretnutie s dôchodcami na Strojníckej fakulte
- 13 **FIIT** Hlava roka 2008 aj pre FIIT
- 14 **MTF** Krátka spomienka na stretnutie študentov s vedením MTF
- 15 **FCHPT** Dekan FCHPT oceňoval mladých vedcov
- 15 **SVF** Stretnutie s dôchodcami
- 15 **ROZLÚČILI SME SA** Ing. arch. Dušan Ferianc
- 16 **ROZLÚČILI SME SA** prof. Ing. Vladimír Vojtek, PhD.
- 16 Študijné cesty prof. Mikuláša Gregora do Škandinávie
- 18 Bratislava (ne)známa: Čriepky z histórie Bratislavy

• • • • •

SPEKTRUM STU

Technik – revue slovenských technikov, 9 ročníkov – 1940-1949;

Technika – závodný časopis SVŠT, 9 ročníkov – 1958-1967;

Technika – revue SVŠT, 2 ročníky – 1968-1970;

Technika – spravodajca SVŠT, 8 ročníkov – 1982-1990;

Informácie STU, 5 ročníkov – 1990-1994

Šéfredaktor: Dušan Petráš

Zodpovedná redaktorka: Iva Šajbidorová

Grafická koncepcia: Matúš Lelovský, Juraj Blaško

Grafická úprava: Ivan Páleník

Redakčná rada: Pavel Čičák, Kvetoslava Ferková, Miroslav Hutňan, Gabriel Juhás, Valéria Kocianová, Marián Králik, Zuzana Marušincová, Ivan Páleník, Dušan Petráš, Milan Petráš (predseda), Tatiana Sikorová, Eva Troščáková.

Tlač: Vydavateľstvo STU, Bratislava.

Registrácia: MK SR 1334/95. TS: 09. ISSN 1336-2593.

Nepredajné. Uzávierka čísla: 11. februára 2009.

Za obsah dodaného príspevku zodpovedá jeho autor. Redakcia nemusí súhlasiť so všetkými publikovanými názormi.

Foto na titulke: Fasáda budovy, archív FA STU

Rokovanie KR STU sa uskutočnilo 26. januára 2009 a zaoberalo sa nasledujúcimi témami:

Licenčná zmluva o použití školského dieťa. Prorektor J. Kalužný predložil na rokovanie písomný materiál, upravený po pripomienkach prodekanov a písomnom stanovisku právnikov z LITY, ktoré tlmočil na rokovaní. K návrhu je priložené vyhlásenie o nespriístupnení práce a vyhlásenie o autorstve, ktoré bude študent podpisovať. Skonštatoval, že autorský zákon má nedostatky a mal by byť novelizovaný. Jedná sa o autorské práva k bakalárskym, diplomovým, dizertačným, resp. iným prácam, ktoré študenti robia pod vedením svojich učiteľov/vedúcich. Kolégium rektora predložený materiál schválilo s pripomienkami. Táto licenčná zmluva sa začne používať už od tohto akademického roka, t. j. študenti ju budú podpisovať pri zadaní prác.

Finančné schémy na dofinancovanie projektov 7. rámcového programu. Prorektor R. Redhammer podal písomnú aj ústnu informáciu, ktorá obsahuje všetky schémy a zdroje, ktorými je možné dofinancovať projekty 7. RP. Znovu skonštatoval, že v 7. RP máme s STU relatívne málo projektov. APVV dofinancuje výskumné projekty a financuje aj náklady spojené s prípravou projektov 7.RP. Ďalšou možnosťou je aj Motivačný fond STU a Program STU na prefinancovanie výskumných projektov medzinárodnej vedeckotechnickej spolupráce.

Návrh zabezpečenia projektov centier excelentnosti. STU získala 6 projektov centier excelentnosti. Je treba venovať im zvýšenú pozornosť, pretože sa jedná o celkovú sumu 240 mil. Sk. Treba zvládnuť výberové konania pre nakupované zariadenia, ako aj finančné riadenie týchto projektov, ktoré sa uskutočnia cez Výskumné centrum STU. Konkurz na riaditeľa Výskumného centra STU už prebieha. Financovanie projektov bude kombinované – refundácia a predfinancovanie. Je potrebné zriadiť funkciu kontrolóra, resp. metodika zodpovedného za správnosť postupu pri všetkých operáciách týkajúcich sa CE. V písomnom materiáli je aj návrh na personálne zabezpečenie.

Pavel Timár

vedúci úradu rektora

Rokovania vedenia STU sa uskutočnili 12. a 26. januára 2009. Vedenie STU sa okrem tém prerokovaných v kolégiu rektora zaoberalo nasledujúcimi témami:

Stav KIB STU za rok 2008. Prorektor D. Petráš predložil písomný materiál k tomuto bodu rokovania a informoval o aktuálnom stave KIB a jeho prepojenia do AIS a EIS STU, ako aj napĺňanie jednotlivých jeho modulov. Konštatoval, že ešte nedošlo k úplnému preklopeniu informácií z KIB do AIS, a preto navrhuje KIB ešte ponechať.

Vyhodnotenie zahraničných pracovných ciest za rok 2008. Prorektor D. Petráš predložil písomný materiál s kompletným výpisom zahraničných ciest realizovaných v roku 2008 vrátane finančných nákladov a zdrojov, z ktorých boli financované. Je treba počítať s nárastom ZPC v súvislosti s dvoma novými ústavmi, ktoré pôsobia na Rektoráte STU. V časopise Spektrum bude publikovaná správa o všetkých ZPC súvisiacich s reprezentáciou STU v zahraničí.

Správa o vzdelávaní na STU v akademickom roku 2007/2008. Prorektor J. Kalužný predložil rozsiahly písomný materiál k tomuto bodu rokovania. Všetky fakulty sú teraz v akreditačnom procese, ktorý zatiaľ úspešne prebieha. Úbytok študentov v bakalárskom štúdiu sa v minulom roku znížil. Znižuje sa však aj počet uchádzačov o bakalárske a doktorandské štúdium. Pridelené doktorandské štipendiá sme využili len na cca 80 %. Diskusia sa týkala problematiky garantov študijných programov a vekovej hranice 65 rokov. Rektor STU dal úlohu pripraviť prehľad o počte študentov v jednotlivých bakalárskych programoch.

Stav nehnuteľného majetku STU. Prorektor F. Janiček formou prezentácie podrobne informoval o skutkovom stave nehnuteľného majetku STU v jednotlivých kampusoch STU – Mlynská dolina, Bratislava centrum, Trnávka a Trnava. Uviedol všetky pozemky, ktoré máme vysporiadané, ktoré ešte treba vysporiadať, a ktoré nie sú naše a treba ich prípadne kúpiť. Rektor STU zadal konkrétne úlohy na urýchlené vyriešenie situácie s pozemkami STU.

Pavel Timár

vedúci úradu rektora

Novovymenovaný profesor a docenti na STU

Dňa 26. 1. 2009 rektor STU prof. Ing. Vladimír Bálež, DrSc., vymenoval 13 nových docentov Slovenskej technickej univerzity. Slávnostný akt vymenovania docentov sa uskutočnil na Rektoráte STU za prítomnosti akademických funkcionárov univerzity. Stalo sa už tradíciou, že vedenie univerzity využíva túto príležitosť aj na stretnutie s profesormi STU, ktorých vymenoval prezident republiky.

Na Stavebnej fakulte pôsobí ako pedagóg od roku 1985. Prednáša predmet stavebné materiály a izolácie na I. stupni štúdia a predmet keramika na II. stupni štúdia. Spolugarantuje rozvoj akreditovaného študijného programu III. stupňa – nekovové materiály a stavebné hmoty. Viedol 10 krúžkov študentskej vedecko-odbornej činnosti, z ktorých mnohé sa umiestnili aj v medzinárodných súťažiach na popredných miestach. Vedeckovýskumná činnosť prof. Švedu je zameraná na výskum vlastností a štruktúry silikátových kompozitných materiálov a ovplyvňovanie ich vlastností, využitie priemyselných odpadov ako druhotných surovín v stavebných materiáloch. Ako zodpovedný riešiteľ sa podieľal na riešení štyroch projektov VEGA, zameraných na problematiku zlepšenia a ovplyvňovania vlastností tehliarskych výrobkov. Je spoluautorom 9 patentov a 2 úžitkových vzorov v oblasti využívania druhotných surovín z chemického priemyslu v stavebníctve, ako prísad pri výrobe betónu a keramických výrobkov.

Prezident republiky Ivan Gašparovič 20. 1. 2009 vymenoval nového profesora Slovenskej technickej univerzity v Bratislave. Je ním prof. Ing. Mikuláš Šveda, PhD., zo Stavebnej fakulty STU, vymenovaný za profesora v odbore nekovové materiály a stavebné hmoty. Prof. Šveda si pri tejto príležitosti prevzal blahoprajný list z rúk rektora STU.

prof. Ing. Mikuláš Šveda, PhD.
Katedra materiálového inžinierstva
Stavebná fakulta

Menovacie dekréty odovzdal rektor trinástim novým docentom. Sú to:

doc. Ing. Rudolf Ároch, PhD., docent v odbore inžinierske konštrukcie a dopravné stavby na Katedre kovových a drevených konštrukcií Stavebnej fakulty STU v Bratislave,

doc. Ing. Mária Greifová, PhD., docentka v odbore chémia a technológia potravín na Ústave biotechnológie a potravinárstva Fakulty chemickej a potravinárskej technológie STU v Bratislave,

doc. Ing. Vladimír Jorík, PhD., docent v odbore anorganická chémia na Ústave anorganickej chémie, technológie a materiálov Fakulty chemickej a potravinárskej technológie STU v Bratislave,

doc. Ing. arch. František Kalesný, PhD., docent v odbore architektúra a urbanizmus na Ústave konštrukcií v architektúre Fakulty architektúry STU v Bratislave,

doc. akad. soch. Ladislav Křenek, ArtD., docent v odbore dizajn na Fakultě strojního inženýrství VUT Brno, habilitoval na Fakultě architektúry STU v Bratislave,

doc. Ing. arch. Marián Maľovaný, PhD., docent v odbore architektúra a urbanizmus na Ústave architektúry obytných a občianskych budov Fakulty architektúry STU v Bratislave,

doc. Ing. Martin Medvecký, PhD., docent v odbore telekomunikácie na Katedre telekomunikácií Fakulty elektrotechniky a informatiky STU v Bratislave,

doc. RNDr. Helena Paulíková, PhD., docentka v odbore biochémia na Ústave biochémie, výživy a ochrany zdravia Fakulty chemickej a potravinárskej technológie STU v Bratislave,

doc. Ing. Peter Szolcsányi, PhD., docent v odbore organická chémia na Ústave organickej chémie, katalýzy a petrochémie Fakulty chemickej a potravinárskej technológie STU v Bratislave,

doc. RNDr. Jana Šiagiová, PhD., docentka v odbore aplikovaná matematika na Katedre matematiky a deskriptívnej geometrie Stavebnej fakulty STU v Bratislave,

doc. Ing. Magdaléna Štujberová, PhD., docentka v odbore inžinierske konštrukcie a dopravné stavby na Katedre kovových a drevených konštrukcií Stavebnej fakulty STU v Bratislave,

doc. Ing. Peter Wohlfahrt, ArtD., docent v odbore dizajn na Katedre dizajnu Fakulty umenia Technickej univerzity v Košiciach, habilitoval na Fakulte architektúry STU v Bratislave,

doc. akad. soch. Miroslav Zvonek, ArtD., docent v odbore dizajn na Fakultě strojního inženýrství VUT Brno, habilitoval na Fakultě architektúry STU v Bratislave.

Daniela Hadeková R STU

Iva Šajbidorová R STU

foto: Radovan Tiňo

Podpis dohody o vzájomnej spolupráci

Slovenská technická univerzita v Bratislave bude spolupracovať so Slovenskou televíziou. Dohodu o vzájomnej spolupráci podpísal 3. februára 2009 rektor STU prof. Ing. Vladimír Bálež, DrSc., a generálny riaditeľ STV Mgr. Štefan Nižňanský na pôde Slovenskej technickej univerzity. Naša univerzita sa aktívne pripravuje na možnosť vychovávať odborníkov pre televíznu prax, v čom jej budú pomáhať aj školitelia z STV, naopak pedagógovia a študenti STU sa budú zúčastňovať na vzdelávacích akciách televízie. Prvé kroky k príprave nového študijného odboru multimedialná komunikácia už STU urobila zriadením nového účelového zariadenia Multimediálne centrum STU, ktoré bude aj vysielateľom prvej študentskej on-line televízie mc2.

Peter Telek

riaditeľ Multimediálneho centra STU

Rektor V. Bálež a riaditeľ STV Š. Nižňanský pri podpise zmluvy o spolupráci.

mc2 alebo TELKA PLNÁ ENERGIE

Ako sme už v časopise Spektrum informovali, Slovenská technická univerzita umožnila vznik a formovanie najväčšej internetovej študentskej televízie, jedinej svojho druhu na Slovensku. Televízne vysielanie bude produktom multimediálneho centra STU, tvoreného skupinou aktívnych mladých ľudí, ktorí chcú na celouniverzitnej úrovni ponúknuť zaujímavý program nielen pre vysokoškolákov, ale postupom času aj pre širšiu divácku obec. Televízia má ambíciu predstaviť Slovenskú technickú

univerzitu formou pestrého programu spravodajstva i zábavy. Moderná technika spojená s odhodlaním a kreativitou mladých ľudí je dobrým predpokladom na úspech nového média, ktoré onedlho zahájí svoju činnosť. O tom, že naši milí mladí kolegovia chcú pracovať s veľkou dávkou energie a plným nasadením, hovorí aj ich názov.

Iva Šajbidorová

Multimediálne centrum STU

Vo februári 2009 spustí vysielanie **nová študentská televízia – mc2**. Zriaďovateľom projektu je Slovenská technická univerzita, ktorá ešte v roku 2008 schválila vybudovanie Multimediálneho centra v bratislavskej Mlynskej Doline. Jeho cieľom je vytvorenie moderného informačno-zábavného média pre študentov a mladých ľudí. mc2 vyjadruje nový pohľad na televízne vysielanie: spája víziu priamočiarej komunikácie s divákom prostredníctvom nových médií.

Svojím rozsahom, počtom zainteresovaných ľudí i finančnými investíciami ide v súčasnosti **o najväčší študentský projekt na Slovensku**.

Vysielanie a programová štruktúra

Pôjde o internetové vysielanie (www.mc2.sk), mobilné vysielanie (3gp) a vysielanie prostredníctvom technológie multicast. Technologicky je televízia pripravená aj na ďalšie formy digitálnej distribúcie signálu vo Full HD kvalite.

Programová štruktúra je navrhnutá do hodinového vysielacieho bloku, ktorý sa v rámci dňa opakuje 24-krát. Samotný blok vysielania tvoria najmä vlastné relácie a zábavné mikroformáty zamerané na realitu študentského života (prirodzene okorené kreativitou tvorcov), záznamy akcií či kultúrnych podujatí, moderované diskusie a spravodajstvo. Súčasťou hodinového vysielania je aj blok určený na prezentáciu partnerov Multimediálneho centra STU BA.

Cieľová skupina

- mladí aktívni ľudia vo veku 18 – 26 rokov
- predovšetkým študenti a absolventi VŠ
- aktívni užívatelia internetu

Projekt realizujú vysokoškolskí študenti v spolupráci s expertmi z relevantných oblastí televíznej produkcie. V súčasnosti sa v približne 30-člennom tíme nachádzajú študenti Slovenskej technickej univerzity v Bratislave a Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave.

Otvorená organizačná štruktúra a moderné technologické vybavenie poskytujú členom tímu odborný profesijný rast a možnosť získať skúsenosti a zručnosti potrebné k uplatneniu sa v komerčných médiách.

Naštartovanie celého projektu bolo možné vďaka inovatívnemu prístupu prof. Ing. Františka Janíčka, PhD. (prorektor STU BA), ktorý zároveň prevzal záštitu nad Multimediálnym centrom STU BA.

„Najdôležitejšia je vízia a ľudia, ktorí ju dokážu naplniť.“ Bc. Peter Telek – riaditeľ

Priestory televízie.

Prof. Ing. František Janíček, PhD., prorektor STU, prevzal záštitu nad Multimediálnym centrom STU.

„Na začiatku bol Telek a vízia... Vznikla z toho televízia.“ Bc. Michal Šimkovič – kreatívny riaditeľ

„Na Slovensku neexistuje médium, ktoré by plnohodnotne oslovilo mladú generáciu. V mc2 budeme tvoriť program, ktorý by sme si sami radi pozreli.“ Bc. Lucia Kubinská – programová riaditeľka

„S high-end štúdiovým vybavením máme šancu sa stať lídrom medzi študentskými televíziami v EÚ.“ Bc. Michal Ivanič – technický riaditeľ

Peter Telek, riaditeľ Multimediálneho centra STU

Učebno-výcvikové zariadenia STU

Ak sa neviete rozhodnúť, kam sa vybrať na dovolenku alebo kde stráviť príjemný víkend, ponúkame vám prehľad učebno-výcvikových zariadení STU:

Rektorát STU

- Kálnica (okres Nové Mesto nad Váhom), 38 lôžok, možnosť stravovania
- Gabčíkovo (okres Dunajská Streda)

Strojnícka fakulta STU

Informácie a objednávanie pobytov: Veronika Blahová, dekanát SJF, tel.: +421 2 57 296 124, e-mail: veronika.blahova@stuba.sk

- Lubochňa (okres Ružomberok), 2x 6 lôžok, individuálne stravovanie (kuchynka)
- Nitrianske Rudno (okres Prievidza), 8 lôžok, individuálne stravovanie (kuchynka)
- Modra – Harmónia (okres Pezinok), 8 lôžok, individuálne stravovanie (kuchynka)

Stavebná fakulta STU

Informácie a objednávanie pobytov: Valéria Polakovičová, dekanát SvF, tel.: +421 2 59 274 629, e-mail: valeria.polakovicova@stuba.sk

- Kočovce (okres Nové Mesto nad Váhom), 43 lôžok, resp. 54 s prístelkami, možnosť stravovania
- Bezovec (okres Nové Mesto nad Váhom), 2x 8 lôžok, individuálne stravovanie
- Nižná Boca (okres Brezno), 24 lôžok, individuálne stravovanie, momentálne mimo prevádzky

Fakulta chemickej a potravinárskej technológie STU

Informácie a objednávanie pobytov: Ľudmila Kissová, dekanát FCHTP, tel.: +421 2 53 325 131, +421 2 52 496 743, e-mail: ludmila.kissova@stuba.sk

- Vyhne (okres Žiar nad Hronom), 25 lôžok, individuálne stravovanie (kuchynka)
- Modra - Harmónia (okres Pezinok), 18 lôžok, individuálne stravovanie (kuchynka)

Fakulta elektrotechniky a informatiky STU

Informácie a objednávanie pobytov: Gabriela Stríbrnská, dekanát FEI, tel.: +421 2 60 291 681,

- e-mail: gabriela.stibrnska@stuba.sk
- Nemecká (okres Brezno), 30 lôžok, možnosť stravovania
- Modra - Harmónia (okres Pezinok), 8 lôžok, individuálne stravovanie (kuchynka)

Fakulta architektúry STU

Informácie a objednávanie pobytov: RNDr. J. Paučula, tel.: +421 2 910 979 692, e-mail: paucula@fa.stuba.sk

- Banská Štiavnica, 22 lôžok, individuálne stravovanie (kuchynka)

Vladimír Kovár, FCHPT STU

predseda UOO STU

S v F 3. ročník Ceny Združenia pre rozvoj slovenskej architektúry a stavebníctva – ABF Slovakia

Dňa 11. decembra 2008 sa uskutočnilo slávnostné vyhlásenie výsledkov Ceny Združenia pre rozvoj slovenskej architektúry a stavebníctva – ABF Slovakia (ďalej len cena) s vernisážou výstavy všetkých prihlásených záverečných bakalárskych prác v sídle jej organizátora Stavebnej fakulty STU v Bratislave.

Stavebná fakulta STU je organizátorom už tretieho ročníka tejto ceny za najlepšiu záverečnú bakalársku prácu v študijných odboroch: architektúra a urbanizmus, architektonická tvorba, pozemné stavby, inžinierske konštrukcie a dopravné stavby, vodné stavby a vodné hospodárstvo vrátane medziodborových akreditovaných študijných programov.

Zmyslom udeľovania ceny je podnietiť súťaživosť študentov príslušných vysokých škôl pri skvalitňovaní komplexného tvorivého procesu v oblasti projektovania.

Vyhlasovateľom a zriaďovateľom ceny je Združenie pre rozvoj slovenskej architektúry a stavebníctva a spoluzriaďovateľmi sú: Spolok architektov Slovenska, Slovenská komora sta-

vebných inžinierov, Slovenský zväz stavebných inžinierov, Zväz stavebných podnikateľov Slovenska, Prvá stavebná sporiteľňa, a. s., Vydavateľstvo EUROSTAV, s. r. o. Odbornými garantmi sú prof. Ing. Jozef Oláh, PhD., prof. Ing. Dušan Majdúch, PhD., prof. Ing. arch. Štefan Šlachta, PhD.

V tomto ročníku bolo v cene zapojených päť vysokých škôl:

- Stavebná fakulta STU v Bratislave,
- Fakulta architektúry STU Bratislave,
- Stavebná fakulta TU v Košiciach,
- Fakulta umení TU v Košiciach,
- Stavebná fakulta Žilinskej univerzity v Žiline.

Súťaž sa organizuje v štyroch sekciách: architektúra a urbanizmus, pozemné stavby, inžinierske konštrukcie a dopravné stavby, vodné stavby a vodné hospodárstvo.

Hlavnými kritériami hodnotenia sú: prístup k riešenému problému, komplexnosť vyjadre-

nia filozofie riešenia, originalnosť, jedinečnosť a progresívnosť riešenia.

Členmi nezávislej odbornej poroty boli za akademickú obec profesori a docenti príslušných vysokých škôl, ako aj autorizovaní architekti Slovenskej komory architektov.

Ceny pozostávajú z diplomov, finančných odmien, ako aj vecných darov spoluzriaďovateľov Ceny ABF Slovensko. Hlavným sponzorom ceny je Prvá stavebná sporiteľňa, a. s.

Výsledky hodnotenia:

Sekcia I: architektúra a urbanizmus

Predseda poroty: prof. Ing. arch. akad. arch. Milošlav Mudrončík

1. miesto: Cena Združenia pre rozvoj slovenskej architektúry a stavebníctva – ABF Slovakia
Téma bc. práce: Bytový dom Bratislava – Petržalka, Kutlíkova ul.

Autor: Bc. Huňárová Tatiana

Vedúci bc. práce: doc. Ing. arch. Ján Ilkovič, PhD.

Vysoká škola: Slovenská technická univerzita v Bratislave, Fakulta architektúry
 V projekte dominuje tvorivé a hmotové vyjadrenie filozofie projektu „Žite na kope a pokope“. Architektonické stvárnenie projektu, jeho štruktúra a proporcie sú v ľudskej miere a optimálne využívajú orientáciu k svetovým stranám.

2. miesto

Téma bc. práce: Penzión bocian, Markušovce

Autor: Bc. Lukáš Sečka

Vedúci bc. práce: prof. Ing. arch. Peter Pásztor, PhD.

Vysoká škola: Technická univerzita v Košiciach, Fakulta umení

Originálna architektúra s maximálnym využitím prírodných materiálov tvorivo dopĺňa areál kaštieľa v Markušovciach.

3. miesto

Téma bc. práce: Polyfunkčná budova, Bratislava – Petržalka, Wolkrova ul.

Autor: Bc. Pavol Chrenko

Vedúci bc. práce: Ing. arch. Eva Vojteková, PhD.

Vysoká škola: Slovenská technická univerzita v Bratislave, Fakulta architektúry
 Napriek klasickej schéme polyfunkčného objektu projekt originálne rieši jeho architektúru v hmotovom a materiálovom stvárnení.

Sekcia II: pozemné stavby

Predseda poroty: doc. Ing. Juraj Žilinský, PhD.

1. miesto: Cena Združenia pre rozvoj slovenskej architektúry a stavebníctva – ABF Slovakia

Téma bc. práce: Polyfunkčná budova, Bratislava – Petržalka, Wolkrova ul.

Autor: Bc. Tomáš Hubinský

Vedúci bc. práce: Doc. Ing. arch. Ján Ilkovič, PhD.

Vysoká škola: Slovenská technická univerzita v Bratislave, Fakulta architektúry
 Predložená práca spĺňa atribúty invenčnosti, fasáda reflektuje na súčasné trendy v architektúre. Projekt je riešený komplexne a originálne.

2. miesto

Téma bc. práce: Bytový dom

Autor: Bc. Matej Koreň

Vedúci bc. práce: Ing. Mária Gieciová, PhD.

Vysoká škola: Slovenská technická univerzita v Bratislave, Stavebná fakulta

1. miesto: Tatiana Huňárová - Bytový dom, Bratislava Petržalka.

Autor svojim tvorivým prístupom dosiahol zaujímavú výtvarnú plasticnosť fasády adekvátnu filozofii riešenia bytového domu. Progresívnosť riešenia sa prejavuje i vo voľbe fasádnych materiálov.

3. miesto

Téma bc. práce: Bytový dom

Autor: Bc. Edita Kováčsová

Vedúci bc. práce: Ing. Mária Gieciová, PhD.,

Vysoká škola: Slovenská technická univerzita v Bratislave, Stavebná fakulta

Autorka vytvorila zaujímavú kompozičnú hru plných a zasklených hmôt. Fasáda vhodným spôsobom odráža vnútornú funkciu. Projekt je riešený veľmi precízne a komplexne najmä z konštrukčného hľadiska.

Sekcia III: inžinierske konštrukcie a dopravné stavby

Predseda poroty: doc. Ing. Oľga Hubová, PhD.

1. miesto: Cena Združenia pre rozvoj slovenskej architektúry a stavebníctva – ABF Slovakia

Téma bc. práce: Návrh nosnej konštrukcie tržnice

Autor: Bc. Ján Pasternák

Vedúci bc. práce: doc. Ing. Sergej Priganc, CSc.

Vysoká škola: Technická univerzita v Košiciach, Stavebná fakulta

Originálne riešenie s postupným vyriešením rôznych typov nosných prvkov (rámy, dosky, základové konštrukcie). Úloha je komplexne vyriešená na jednoduchom a originálnom type konštrukcie.

2. miesto:

Téma bc. práce: Analýza rovinného rámu na pružnom podloží

Autor: Bc. Čerešník, Juraj

Vedúci bc. práce: doc. Ing. Norbert Jendželovský, PhD.
Vysoká škola: Slovenská technická univerzita v Bratislave, Stavebná fakulta

Riešenie problému spolupôsobenia konštrukcie s podloží. Autor analýzou poukázal na významný vplyv sadania základovej konštrukcie. Tvorivo rozpracoval túto problematiku vo variantoch a vyvodil z toho závery.

3. miesto:

Téma bc. práce: Viacpodlažná budova parkovacích garáží

Autor: Bc. Gabriela Gergelyová

Vedúci bc. práce: Ing. Michal Tomko, PhD.

Vysoká škola: Technická univerzita v Košiciach, Stavebná fakulta

Návrh zaujímavej konštrukcie, precízne spracované a komplexne navrhnuté riešenie ocelevej netypickej konštrukcie.

3. miesto:

Téma bc. práce: Návrh ocelevej konštrukcie lávky pre chodcov ponad rieku Rajčianka

Autor: Bc. Patrícia Ďuratná

Vedúci bc. práce: prof. Ing. Josef Vičan, PhD.

Vysoká škola: Žilinská univerzita v Žiline, Stavebná fakulta

Komplexne a prehľadne spracovaný návrh nosnej konštrukcie lávky. Precízne vypracovaný vplyv pohyblivého zaťaženia na konštrukciu.

Sekcia IV: vodné stavby a vodné hospodárstvo

Predseda poroty: doc. Ing. Milan Čistý, PhD.

1. miesto: Cena Združenia pre rozvoj slovenskej architektúry a stavebníctva – ABF Slovakia
Neudelená

2. miesto

Téma bc. práce: Posúdenie ohrozenia vybraného územia vodnou eróziou pôdy

Autor: Bc. Jaroslav Špazier

Vedúci bc. práce: doc. Ing. Kamila Hlavčová, PhD.

Vysoká škola: Slovenská technická univerzita v Bratislave, Stavebná fakulta
Využitie najnovších poznatkov z oblasti ochrany pôdy pred eróziou. Komplexné vystihnutie problematiky od teoretického opisu až po praktickú aplikáciu. Originalnosť spočíva vo výbere ekonomicky výhodných opatrení (organizačného typu).

3. miesto

Neudelené

Mária Brichtová

SvF STU

Účastníci zasadnutia v priestoroch Centra technologického transferu kvality (CTTK) vybudovaného v spolupráci s Volkswagen AG.

SjF Deň otvorených dverí na Strojníckej fakulte

Strojnícka fakulta kladie neustály dôraz na spoluprácu s praxou, a to nielen v oblasti vývoja nových zariadení, ale aj odborných školení pracovníkov z praxe. Obdobie finančnej a hospodárskej krízy by sa mohlo využiť na intenzívnejšie vzdelávanie pracovníkov. Aj z toho dôvodu sme 27. 1. 2009 organizovali deň otvorených dverí Koordinačného centra odborného vzdelávania (KCOV) a Centra technologického transferu kvality (CTTK).

Úlohou bolo predstaviť špičkové zariadenia vzdelávania vybudované v rámci projektu Kampus povolání v kooperácii Ministerstva školstva Francúzskej republiky, Ministerstva školstva Slovenskej republiky a PSA Peugeot- Citroën Slovakia. Cieľom vybudovania centra je poskytovanie vzdelávania a školenia pracovníkov priemyselných podnikov v rôznych oblastiach a vo forme doplnkových aktivít. Zariadenia sa zároveň využívajú

aj v odborných predmetoch príslušných študijných programov všetkých stupňov štúdia na Strojníckej fakulte.

Súčasnou dňa otvorených dverí bolo aj zasadanie Správnej rady SUZ (Spoločnosť údržby, výroby a montáže podnikov chemického, farmaceutického a papierenárskeho priemyslu Slovenskej republiky), ktoré otvoril prezident SUZ Ing. V. Iro. Účastníci zasadnutia sa po prehliadke priestorov školiaceho strediska KCOV pre-

sunuli do priestorov CTTK, kde si pozreli ukážky meraní na špičkových súradnicových 3D meracích strojoch.

V odpoľudňajších hodinách bolo zasadnutie Hospodárskej rady Strojníckej fakulty, ktorá pozostáva z významných predstaviteľov priemyslu na Slovensku. Zasadnutie otvoril predseda rady Dr. h. c. Ing. J. Uhrík, CSc. Súčasťou zasadnutia bola informácia o aktuálnych výzvach na projekty EŠF a možnosti zapojenia sa zástupcov praxe do týchto projektov. V programe, ako býva zvykom, sa predstavili ďalšie dve firmy z členov rady a v rámci diskusií sa analyzovali možnosti vzájomnej prospešnej spolupráce. Na záver zasadnutia si hostia prezreli aj priestory školiaceho strediska KCOV.

Jana Fiurášková, SJF STU

Marian Králik, prodekan SJF STU

Foto: Tibor Andrejčák

Prehliadka priestorov školiaceho strediska Koordinačného centra odborného vzdelávania (KCOV) vybudovaného v spolupráci s PSA Peugeot- Citroën Slovakia.

FA Rakúska solárna architektúra na pôde FA STU

Dňa 2. februára 2009 sa vo vestibule Fakulty architektúry STU v Bratislave uskutočnila vernisáž výstavy *Rakúska solárna architektúra*. Výstavu otvorili prodekan Fakulty architektúry STU prof. Ing. arch. Julián Kepl, PhD., deklaroval tradíciu výučby takéhoto prístupu k tvorbe architektúry na Ústave ekologickej a experimentálnej tvorby FA STU a predseda Inštitútu pre energeticky pasívne domy Ing. arch. Henrich Pifko, PhD., ktorý dlhodobo presadzuje energeticky efektívne koncepty vo výstavbe.

Medzi čestnými hosťami nechýbal prof. Georg W. Reinberg, ktorého diela tvorili významnú časť výstavy. Tá prezentovala prierez jeho tvorbou spolu s dielami prof. Martina Treberspurga. Výstava predstavovala tvorbu dvoch najvýznamnejších propagátorov energeticky úsporných budov v Rakúsku za posledných 30 rokov. Medzi prezentovanými projektmi sú bytové domy, školy, škôlky a administratívne budovy, ba aj celé sídliská, ktoré ukazujú, že doménou ekologického stavania už

dávno nie sú len rodinné domy. Na otvorenie výstavy nadväzovala prednáška profesora G. W. Reinberga, v ktorej bližšie predstavil svoju tvorbu od projektu vlastného rodinného domu v 80. rokoch minulého storočia až po súčasnosť. Tu sme mohli sledovať vývoj od nízko energetických solárnych domov s veľkými presklenými zimnými záhradami orientovanými na juh až po koncept pasívnych a plusových domov v súčasnosti.

Prof. Reinberg predstavil svoju tvorbu.

Vernisáže sa zúčastnilo vyše sto ľudí hlavne z architektonickej praxe, čo dokazuje zvýšený záujem o takéto stavby. Veríme, že táto výstava sa stane jedným z impulzov pre naštartovanie podobne koncipovaných budov v hojnejšej miere i na Slovensku.

Lorant Krajcovic

FA STU

foto: J. Saparová

Letisko – druhý terminál.

FA Výstava o diele prof. Rastislava Janáka

Prof. Rastislav Janák (1942 – 2002) bol absolventom Slovenskej vysokej školy technickej, odboru architektúra a urbanizmus. Diplomovú prácu ukončil v roku 1966 u prof. E. Hrušku. Pokračoval ďalej v architektonickom štúdiu na VŠVU u prof. D. Kuzmu a po jeho absolvovaní tam získal miesto pedagóga, kde pôsobil až do svojej smrti 2002. Galéria Medium v Bratislave usporiadala prvú súbornú výstavu rozsiahleho architektonického diela významného predstaviteľa štvrtej generácie slovenských architektov v komplexnej podobe. Rastislav Janák od roku

1965 do roku 2002 vypracoval obrovské množstvo štúdií a súťažných návrhov pre viaceré mestá, predovšetkým Bratislavu, Martin a Piešťany a realizoval mnoho diel, z ktorých viaceré postupne zanikli alebo zanikajú. Vedel zladíť urbanistický kontext, interiér i dizajnerský detail s existujúcou historickou architektúrou. Nebola mu cudzia ani urbanisticko–architektonická vízia, ktorá sa prejavila najčastejšie v jeho súťažných návrhoch.

K jeho najdôležitejším interiérovým dielam patria dnes už nezachované

vložené interiéry kina Tatra v Bratislave (Cena SFVU 1980), predajne Supraphonu na Strakovej ulici v Bratislave, priestory pre Československé aerolínie v bratislavskej Redute, čiastočne zachované priestory a parter predajní na Klobučníckej ulici (Hummelov dom) v Bratislave (Cena ZSA 1986), rekonštrukcia objektu pri severovýchodných hradbách a interiéry Slovenskej národnej rady na bratislavskom hrade (1978 – 1985) bola rekonštrukcia „našich“, pôvodne školských priestorov. Priestory troch poschodí s malými úpravami slúžia, na interiér neuveriteľne

dlho, až dodnes. Časti priestorov na 3. poschodí sa stali po našej ďalšej autor-skej úprave v roku 1991 bratislavskými kancelármi bývalého prezidenta Česko-slovenskej federatívnej republiky V. Havla a existujú na iné využitie stále.

Medzi najvýznamnejšie Janákové pamiatkové obnovy a dostavby možno zaradiť Štátne divadlo v Košiciach a Dom obradov v Zichyho paláci v Bratislave (Cena D. Jurkoviča 1991). Ku kľúčovým architektonickým realizáciám nesporne patrí aj Druhá vybavovacia hala bratislavského letiska M. R. Štefánika s interiérmi, odmenená opäť Cenou Dušana Jurkoviča v roku 1996.

Výstava (20. 1. – 15. 2. 2009) prezentuje všetky dobové, pre Janáka a jeho spolupracovníkov charakteristické, spôsoby grafického vyjadrovania, dokumentácie, adjustácie i sebareprezentácie. Sú tam kresby, skice, fotografické negatívy originálnych návrhov, modely a vzorky realizovaných, dodnes slúžiacich dizajnerských prvkov i fotodokumentácia realizovaných prác.

Na jeseň tohto roku bude toto vý-nimočné súborné architektonické dielo re-inštalované vo foyer FA STU.

Ivan Petelen
FA STU

Zichyho palác.

SjF Stretnutie s dôchodcami na Strojníckej fakulte

Obdobie Vianoc je čas, ktorý nás akosi poľudšťuje. Dotýka sa nás svojou atmosférou, v ktorej sa častejšie skloňujú slová zdravie, láska, šťastie, domov, rodina... Bielosť snehovej periny a predvianočná atmosféra premieňa cesty a ulice na oázy pokoja a čistoty. Stávame sa o čosi lepšími, ožívujeme tradíciu našich predkov a snažíme sa čo najviac spríjemniť

tých pár krátkych chvíľ. Rovnako čistota našich myšlienok harmonizuje s tichom Vianoc. Uvedomíme si, že dokážeme byť slušní, ohľaduplní a tolerantní. Akosi ľahšie znášame pomyslenie na blízku budúcnosť... Vieme sa pozastaviť, porozmýšľať, poďakovať aj za tú najmenšiu pomoc, za prácu, tešiť sa z každej maličkosti, z každého úprimného úsmevu.

Každoročne, s dlhodobou tradíciou, sa práve v tomto predsviatočnom období koná na Strojníckej fakulte stretnutie zástupcov odborov a vedenia fakulty s bývalými zamestnan-

cami našej fakulty, dnes dôchodcami. V roku 2008 to bolo 18. decembra. Pozvanie od dekana fakulty doc. Ing. Lubomíra Šooša, PhD., a od predsedkyne odborov na SjF PaedDr. Ing. Ingrid Součkovéj dostalo asi 200 bývalých pracovníkov, z ktorých sa 84 na stretnutí aj zúčastnilo.

Stretnutie sa začalo privítaním prítomných dekanom fakulty, ktorý ich zároveň informoval o činnostiach a aktivitách fakulty v roku 2008 a načrtoval v krátkosti ďalšie plány a smerovanie v roku 2009. Krátky pozdrav a dobrého zdravia a pohody zaželel aj podpredseda Základnej odborovej organizácie na SjF Ing. Andrej Červeňan, PhD. Po oficialitách

a krátkych vzájomných rozhovoroch nasledoval v aule Aurela Stodolu vianočný kultúrny program v podaní speváka Pavla Hammela. Táto časť programu bola spojená aj so všetkými súčasnými pracovníkmi našej fakulty.

Všetci prítomní sa však najviac tešili na možnosť stretnúť sa s bývalými aj súčasnými kolegami pri malom občerstvení, kde sa mohli navzájom porozprávať o tom, čo sa u nich udialo za posledný rok. O príjemnú zábavu sa starala aj cimbalová hudba Nebantuj a detský folklórny súbor Dolina.

Tradičné predvianočné stretnutie s dôchodcami je pre každého z nás veľmi príjemné. Najviac sa naň však tešia naši dôchodcovia. S uistením, že táto milá tradícia bude aj naďalej pokračovať sme sa postupne rozlúčili. Zaželajme si teda ešte raz spoločne do nového roka všetko dobré, a aby bol lepší, ako sa v súčasnej dobe ukazuje.

Ingrid Součková
predsedkyňa FOO na SjF STU

FIIT Hlava roka 2008 aj pre FIIT

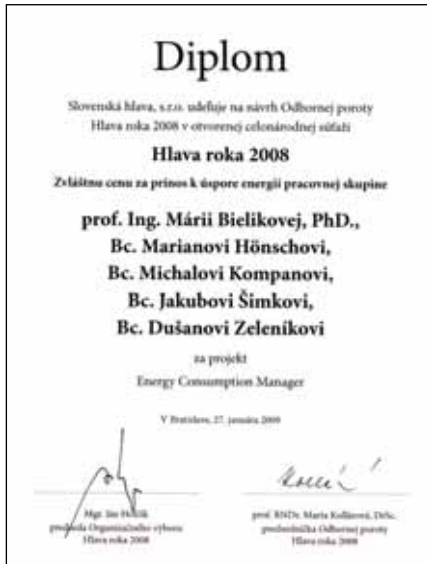
Dňa 29. januára 2009 sa konal galavečer pri príležitosti odovzdávania cien osobnostiam zo sveta vedy a techniky za rok 2008, ktorý bol vyvrcholením 1. ročníka celoslovenskej súťaže Hlava roka 2008, pod záštitou Jána Figela, člena Európskej komisie a s podporou Dušana Čaploviča, podpredsedu vlády SR. Do celej súťaže bolo prihlásených 66 projektov, z ktorých v jej rámci boli udelené tri ceny v troch kategóriách:

Národnú cenu – cenu za patent, objav, či iný významný počin, od vzniku ktorého neuplynulo viac ako päť rokov, získal prof. RNDr. Vladimír Bužek, DrSc., z FÚ SAV v Bratislave za projekt Programovateľné kvantové procesy.

Cenu T-Mobile za najvýznamnejšiu inováciu získal Dr. Ing. Róbert Mistrík zo spoločnosti HighChem, s. r. o. v Bratislave za projekt Objav prelomovej metódy určovania onkomarkerov, mateabolitov liečiv a iných dôležitých látok.

Cenu za najlepšiu prácu začínajúcemu vedcovi alebo doktorandovi získal Mgr. Peter Hrobárik z ÚACH SAV v Bratislave za projekt Aplikácia kvantovo-chemických metód pri štúdiu biologicky významných komplexov kovov a vývoji nových materiálov pre moderné konštrukcie.

Organizátori sa rozhodli udeliť aj zvláštnu cenu za prínos v oblasti energetiky, pri znižovaní energetickej náročnosti, mladému kolektívu pod vedením prof. Ing. Márie Bieli-

Vyhlasovanie mimoriadnej ceny. Sprava: Ing. Ján Holčík – sponzor ceny, prof. Marta Kollárová z UK v Bratislave – predsedníčka odbornej poroty, Dušan Zeleník, prof. Mária Bieliková, Jakub Šimka, Michal Kompan – ocenení.

kovej, PhD., v zložení Marian Hönsch, Michal Kompan, Jakub Šimko a Dušan Zeleník z FIIT STU v Bratislave za projekt Energy Consumption Manager (Analyzátor spotreby energie) zameraný na znižovanie spotreby energie v domácnostiach.

Záverečný galavečer so slávnostným vyhlásením laureátov, ktorý sa niesol v duchu

hesla „slávni slávnym“, kde osobnosti kultúrneho a politického života vzdali hold kapacitám zo sveta vedy a výskumu, v priamom prenose vysielala STV2.

Cieľom projektu „Hlava roka“ je zvýšiť prestíž vedeckej a technickej inteligencie

Slovenska, popularizovať vedu a priblížiť ju slovenskej verejnosti.

Zuzana Marušincová
FIIT STU

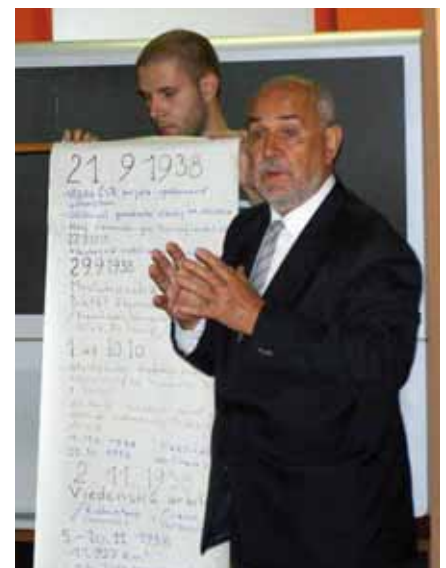
MTF Krátka spomienka na stretnutie študentov s vedením MTF

Na MTF-ke každoročne organizujeme neformálne stretnutie študentov s vedením fakulty. Toto stretnutie je cesta ako vyriešiť každú študentskú otázku či nebudaj študentskú nevedomosť. Vedenie fakulty na čele s našim dekanom prof. Dr. Ing. Oliverom Moravčíkom prediskutuje s nami všetky študentské otázky...(tento rok ich bolo fakt veľa, študenti si dali záležať). Treba zdôrazniť, že na našom stretnutí sa zúčastňujú aj ďalší výnimoční hostia, ktorí sú dôležitými ohniskami reťaze, čo drží pohromade chod fakulty.

Prvýkrát sme sa rozhodli toto obľúbené stretnutie ozvláštniť. Stretnutie študentov s vedením MTF sme zorganizovali počas osláv Dňa študentov a takto sme aj našich pedagógov a zamestnancov MTF vtiahli do späť do študentských čias. A aby akcia bola ešte zaujímavejšia a výnimočnejšia, pozvali sme z našich MTF-kárskych radov toho najpopulárnejšieho – Milana Petráša. Tento pán má v hlave históriu azda každej udalosti :-). V zaujímavej prednáške nám objasnil

všetky detaily pôvodu tohto nami oslavovaného dňa. Priznám sa, že mnohé historické udalosti neboli ani mne až doteraz jasné. Pri prednáške, ktorá bola ozdobená mnohými postrehami a poznámočkami, používal veľmi vtipnú učebnú pomôcku. Bola ňou dlhočizná zelená tapeta a na nej zaznamenaný historický sled udalostí až do 17. novembra roku 2008. Táto pomôcka bola zhotovená vlastnoručne, a aj preto si zaslúži náš obdiv. Zelenú farbu má vraj preto, že zelená je farba nádeje, a tá, nielen u nás študentov, umiera ako posledná.

Po vyčerpávajúcej prednáške sme sa pustili do diskusie. Dokonca aj dekan Moravčík mal zaujímavé otázky z histórie, smerované na prednášajúceho, ktorý ich zodpovedal na A. Naše diskusie sa natiahli do neskorých večerných hodín, keď sme už vyčerpali všetky otázky. Predpokladám, že niektorí študenti v zábave pokračovali až do rána. Niet sa čomu čudovať veď toto stretnutie v nás vzbudilo samé pozitívne emócie.

M. Petráš vysvetľuje študentom zaujímavosti z histórie.

Myslím, že sme sa všetci dobre pobavili, dozvedeli všeličo nové a veľa vecí sme si ozrejmili. Opäť sa raz potvrdilo že sa vypláca spájať príjemné s užitočným.

Eva Zibrinová
študentka MTF STU

FCHPT Dekan FCHPT oceňoval mladých vedcov

Dekan Fakulty chemickej a potravinárskej technológie prof. Ing. Dušan Bakoš, DrSc., odovzdal diplomy najlepším mladým vedeckým pracovníkom fakulty za rok 2008. Ocenenie získala Ing. Zuzana Švandová, PhD., pracovníčka Ústavu chemického a environmentálneho inžinierstva a Ing. Michal Kvasnica, pracovník Ústavu informatizácie, automatizácie a matematiky FCHPT STU. Odovzdania diplomov sa okrem ocenených zúčastnili aj riaditelia ústavov doc. Ing. Ľudovít Jelemenský, PhD., a prof. Ing. Dr. Miroslav Fikar. Vo svojom príhovore prof. Bakoš zdôraznil význam vedeckej práce pre rozvoj fakulty a vyjadril presvedčenie, že vynikajúce výskumné výsledky zúročia v pedagogickej práci.

Ján Šajbidor, prodekan FCHPT STU

SvF Stretnutie s dôchodcami

Tak ako po minulé roky, aj tento rok v januári sa na pôde fakulty stretli jej bývalí zamestnanci. Iniciátorom stretnutia bol dekan fakulty prof. Kopáček a predseda Nezávislej odborovej organizácie Ing. Miloslav Štujber. Tohto tradičného podujatia sa zúčastnilo 136 dôchodcov. Moderátorom bol prodekan pre vzťahy s verejnosťou prof. Oláh. Na úvod dekan Kopáček stručne informoval prítomných o aktuálnom dianí na fakulte, potom prodekan Oláh pripomenul nedávne oslavy 70. výročia začiatku vyučovania na Stavebnej fakulte, pričom svoje rozprávanie oživil sériou aktuálnych fotografií. Krátky pozdravný príhovor predniesol aj predseda odborovej organizácie Ing. Miloslav Štujber. Posedenie spríjemnili aktuálnym kultúrnym

programom Jozef Urbánek a pozvaný hráč kofejaru Jaroslav Spodniak.

V druhej časti stretnutia mali všetci prítomní príležitosť porozprávať sa nielen navzájom, ale aj s členmi vedenia fakulty, ktoré pripravilo pre prítomných dôchodcov okrem občerstvenia aj malé darčeky. Aj keď pri druhých rozhovoroch čas rýchlo uplynul, nepochybne všetkým účastníkom tohto milého stretnutia zostane v pamäti nejedna príjemná spomienka a pretrvá v nich nádej, že sa v zdraví a optimálnej pohode stretnú aj o rok.

Vďaka všetkým zúčastnených patrí pracovníckam jedálne, ktoré prítomných pohostili chutným občerstvením a rovnako tiež pracovníkom oddelenia

didaktickej techniky, ktorí zabezpečili bezproblémový audiovizuálny servis.

Miloslav Štujber, SvF STU

Jozef Urbánek, SvF STU

ROZLÚČILI SME SA Ing. arch. Dušan Ferianc

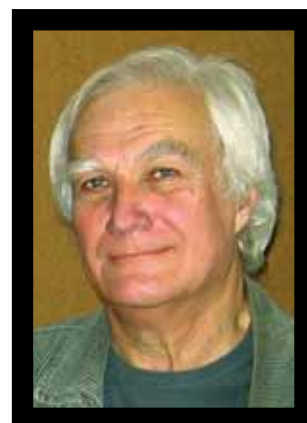
Milý Dušan, drahý náš priateľ, kolega,

odchádzaš v čase Vianoc, keď ľudské duše sú citlivé a očakávajú skôr príchod na svet ako odchod do večnosti. O to bolestivejší je Tvoj nečakaný odchod do ríše nesmrteľnosti.

Milý Ufo, lúčim sa s Tebou v mene všetkých pracovníkov Slovenskej technickej univerzity a Fakulty architektúry STU, v mene kolegov z Ústavu architektúry obytných a občianskych budov a predovšetkým v mene najbližších dlhoročných priateľov.

40 rokov si bol členom a dušou tohto kolektívu a dlhé roky aj jeho vedúcim. Tvoja uvážlivosť, tolerancia a skromnosť prispela k tomu, aby si pozdvihol úroveň pedagogického povolania na našej alma mater. Tvoje hlboké odborné znalosti si rád odovzdával študentom, o čom svedčia ich mnohé ocenenia doma i v zahraničí.

Príkladný pedagogický prístup vyviedol už z rodičovskej výchovy, rodinného zázemia, najmä, otca, uznávaného vysokoškolského pedagóga.

Bol si gestorom architektonického navrhovania, predmetu, v ktorom si našim elévom vštepoval lásku k architektonickému povolaniu. Sám si sa týmto krédom riadil počas celoživotnej pedagogickej, umeleckej a architektonickej práce.

Svoj cit a lásku ku všetkému prirodzenému a prírodnému si pretavil aj do vlastnej rezbárskej sochárskej figurálnej tvorby. Ona bola

zdrojom inšpirácie pre Tvoju architektonickú tvorbu a celý Tvoj život.

Bol si harmonická osobnosť, ktorá okolo seba šírla istotu a pokoj. Svoje schopnosti si venoval väčšinou škole, v pedagogickej a výskumnej polohe, ale v harmonickej rovnováhe s projekčnou činnosťou a umeleckou tvorbou.

Ďakujeme Ti za všetko, za to, že sme s Tebou mohli dlhé roky spolunažívať a tešiť sa na každý spoločný deň s Tebou.

Vďaka Ti za všetko, priateľ.
Češť Tvojej pamiatke.

Branislav Somora

Foto: E. Oracová

ROZLÚČILI SME SA **prof. Ing. Vladimír Vojtek, PhD.**

*25. novembra 1954 †5. februára 2009

Bol jeden z nás, bol absolventom odbornej katedry – Katedry počítačov – a svojím príchodom v roku 1980 ako spolupracovník podstatnou mierou prispel k jej odbornému rastu. Významne sa podieľal na budovaní tejto katedry. Bol pri zrode viacerých predmetov – *prekladače, umelá inteligencia, informačné systémy* a nakoniec *datábázové systémy*. Bol členom tvorivého kolektívu, ktorý implementoval náš prvý študentský IS.

Od roku 1985 do 1989 bol tajomníkom katedry. V rokoch 1990 – 2000 bol vedúcim odbornej skupiny Informačné systémy a programovanie a zároveň v rokoch 1993 – 1998 bol zástupcom vedúceho katedry pre pedagogiku, 2002 – 2003 vedúcim odbornej skupiny Softvérové inžinierstvo, v rokoch 2001 – 2003 senátor FEI. Po vzniku FIIT od roku 2003 bol členom Rady študijných programov FIIT STU a od 1. 1. 2004 riaditeľom Ústavu aplikovanej informatiky FIIT STU v Bratislave.

Rozdával radosť, hýril optimizmom. Miloval život. Mal neobyčajný esprit, citlivú a veľkorysú dušu a nenapodobiteľný zmysel humor. Jeho životnou filozofiou bola cieľavedomosť a odvaha prekonať aj najťažšie prekážky. Bol aktívnym lyžiarom, jachtárom aj cestovateľom. Mal veľa túžob a snov, ktoré plánoval zrealizovať v práci aj v súkromnom živote. Nevzdával sa do poslednej minúty. Bez slov a smelo sa pokúšal vzdorovať zdravotným problémom. Nikoho nechcel zaťažovať, ani svojich priateľov, ani blízkych. Bol presvedčený, že boj so zákerou chorobou sa mu podarí vyhrať. To najdramatickejšie v živote je, že raz sa všetko skončí a uplynie.

Bohužiaľ, smrť sa neriadi našimi plánmi, a prichádza neočakane skoro. Všetci v jeho okolí sme vedeli, že je vážne chorý, ale neverili sme, že smrteľne chorý. Smrť nášho kolegu nás všetkých zaskočila a ako by nás posunula o generáciu ďalej. Nerátali s ňou ani jeho najbližší. Je neuveriteľné, že človek,

ktorého sme všetci poznali ako človeka plného vtipu, tu odrazu nie je. Bol známy svojím inteligentným a iskrivým humorom až do posledných chvíľ.

Lúčime sa s Tebou, ale nezabudneme na Teba. V našich srdciach budeš žiť aj naďalej.

Ludovít Molnár, dekan FIIT
a kolegovia a priatelia z FIIT STU

Študijné cesty prof. Mikuláša Gregora do Škandinávie

Pri štúdiu histórie slovensko-nórskych spolupráce v oblasti výroby hliníka som v archívoch Slovenskej akadémie vied a Slovenskej technickej univerzity v Bratislave natrafil na cestovný denník Dr. Ing. Mikuláša Gregora (1902 – 1979) z cesty po Švédsku a Nórsku. Možno najzaujímavejšou skutočnosťou je fakt, že sa na túto cestu vydal bezprostredne po skončení druhej svetovej vojny. Zaujímavé sú aj výsledky tejto cesty.

Dr. Ing. Mikuláš Gregor, suplent a budúci profesor Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave, si dáva už 24. septembra 1945 žiadosť na Poverenie pre školstvo a osvetu v Bratislave o finančnú podporu na študijnú cestu do Švédska, Nórska, Anglicka, prípadne Holandska v celkovej výške 25 000 korún československých. Poverenie školstva tejto žiadosti vyhovel. V prípise, ktorým sa žiadosti vyhovuje, je niekoľko zaujímavých poznámok – cesta bude trvať päť mesiacov, ak bude

kratšia, treba alikvotnú časť peňazí vrátiť; podpora bude použitá v roku 1946 a od všetkých navštívených ústavov treba predložiť potvrdenie o návšteve. Voľno na cestu (teda dovolenku) si musí M. Gregor zariadiť sám. M. Gregor mal už podmienky cesty predtým dohodnuté s Velvyslanectvom Československej republiky v Štokholme.

Mikuláš Gregor si na túto svoju cestu spomína dosť nostalgicky: „Keď roku 1945 umkli posledné výstrely najkrutejšej vojny ľudských dejín, ktoré vyhasili milióny životov a zničili vecné aj mravné hodnoty celých stáročí, úprimne sme si vydýchli, sťahy apokalyptický balvan sa bol odvalil v našej myslí... Naše zraky zalietali vtedy za hranice našich šumiacich borov a hrmiacich Tatier, aby bratsky objali všetkých našich blízkych a ďalekých priateľov, od ktorých nás plných 6 rokov delili čínske múry, vystavané z kamienkov zloby a nenávisťi. Šestročná izolácia

slovenského technika, ktorého oko bolo zúžené iba na dekadentné zorné pole nemeckého myšlienkového sveta, chcelo vidieť viac a túžilo po rozvinutí technických vied, slovenského priemyslu, ale aj národného hospodárstva a túžilo poznať svetovú civilizáciu.“

M. Gregor pokračuje: „To bola jedna z úvah, ktorá inšpirovala moje zájazdy do Škandinávie v rokoch 1946 – 1947. Nie menší vplyv na toto rozhodnutie mala moja, už od útleho detstva vštepovaná úcta k najväčšiemu synovi Švédov, A. Nobelovi. Bola to aj túžba poznať jeho kultúrnu a mravne vysoko vyspelý národ, ktorý obdaroval ľudstvo relatívne najväčším počtom vynikajúcich osobností, dávajúc mu Berzeliusa, Scheeleho, Celsiusa, Linného, Svante Arrheniusa, Svedberga, Angströma, Lavalu, Ericsona, Brinella, Kjellina, Lagerlofovú a mnoho iných.“

Vrelé city obdivu viedli ma aj do Nórska, kde žije počtom i svojou ťažkou životnou borbou nám Slovákom podobný a tradične priateľský uvedomelý národ Bjørnsonov, Ibsenov a Griegov. Nám, chemikom, je táto zem fjordov a umelých vodopádov zvlášť príťažlivá, lebo tu pôsobili Birkeland a Eyde, ktorí na prelome do tohto storočia prví sputnali po továrnicku vzdušný dusík na umelé hnojivá, čím obrátili nový list v dejinách tohto priemyselného odvetvia. A tak došlo po zdĺhavých prípravách a prekonaní temer nadľudských prekážok, spojených so zadovážením dovolenky, pasu, víza, devíz, atď., k realizácii mojej prvej cesty koncom júna 1946.“

Aj napriek finančnej podpore úradov a závodov na Slovensku si musel M. Gregor veľkú časť finančných nákladov hradiť zo svojich vlastných prostriedkov. Vo Švédsku mu návštevy jednotlivých priemyselných podnikov, ústavov a univerzít sprostredkovával Švédsky ústav pre kultúrny styk s cudzinou v Štokholme a v Nórsku Norsk Elektrokemisk AS v Oslo. Je iste zaujímavé, že pol roka cestoval po Škandinávii úplne sám.

Cesta za začala 25. júna 1946 na trase Bratislava – Praha, Stockholm – Göteborg – Malmö – Jorköping – Hagformus – Falun – Stockholm – Lulea – Kirvna – Narvik – Trondheim – Oslo – Göteborg – Praha – Bratislava. Celková dĺžka cesty bola 8 tisíc km, z toho 2 000 km lietadlom, 500 km loďou a zvyšok vlakmi a autobusmi. Na tejto ceste, ktorá trvala až do 4. novembra, navštívil neuveriteľných 101 rôznych výskumných ústavov, vysokých škôl a priemyselných závodov so zameraním na hutníctvo, cementársky priemysel, sklárstvo a spracovanie rúd. Samozrejme, že navštívil aj rôzne múzeá, pričom ťažiskom boli návštevy vo Švédsku, kde nebol priemysel poškodený 2. svetovou vojnou.

Dňa 27. septembra pricestoval M. Gregor do nórskeho Narviku, kde ho na železničnej stanici očakával disponent rudného prístavu pán Holboe. Víтали ho tu aj katastrofálne stopy vojnového ničenia; mesto aj prístav boli zničené. Mesto Narvik malo v tom období 10 000 obyvateľov a v prístave ležalo 23 potopených lodí. Všade však už boli rozbehnuté rekonštrukčné práce. Spoľahlivo už pracovala železničná doprava, ktorou prichádzala hematitová ruda z Kirkenesu vo Finmarke na spracovanie. Pri spracovávaní hematitu na oceľ tu bolo zamestnaných 6 000 – 7 000 ľudí pri zárobku 22 – 23 nórskeho korún za 8 hodín, pričom údajne stúpil životný štandard o 160 percent oproti roku 1938.

V ďalších dňoch cestoval M. Gregor loďou a vlakom cez Mosjoen do Tronheimu, kde bol prijatý na najvyššej úrovni rektorom univerzity J. M. Vogtom, profesorom pre mechanickú technológiu Lefringom a profesorom Dahlom (baníctvo a úpravárstvo). Podľa predloženej správy konzultoval s týmito odborníkmi problémy nórskeho priemyslu. Technická vysoká škola v Tronheime mala v tom období nasledovné odbory: architektúra, baníctvo, hutníctvo, staviteľstvo a zememeračstvo, elektrotechnika – slaboprúdová, silnoprúdová, chémia, strojníctvo – všeobecné a lodiarke, všeobecné oddelenia pre technickú fyziku. Na škole študovalo 1 000 študentov. Na tejto škole poskytl profesorovi

Gregorovi celý rad informácií o školskom systéme, o systéme výchovy poslucháčov, ale predovšetkým mu poskytli rad technických informácií, odbornú literatúru a rad prednášok.

Z Tronheimu cestoval profesor Gregor autobusom do neďalekého Orklangeru. Tu navštívil hutnícko-chemický závod Orklan Metal. V ňom z pyritu vyrábali elementárnu síru, ktorá bola výhodným vývozným artiklom (počas II. svetovej vojny sa vyvážala na Slovensko).

V ďalšej časti postupne prešiel pyritovými baňami v Lokene, poklonil sa rodisku Bjørnsterne Bjørnsona v Kviku, odkiaľ sa vrátil do Tronheimu. Na jeho predmestí navštívil firmu Lillerberg-Ferrolegeringar AS, ktorá vyrábala ferosilícium pomocou Pedersonovej metódy. Táto metóda spočívala vo vyredukovaní železa z bauxitu pomocou koksu, pričom vznikal alumínát vápenatý a surové železo. Neskôr sa namiesto surového železa vyrábala ferosilícium. Z alumínátu vápenatého sa vyrábala oxid hlinitý, ktorý sa spracovával v Hoyangeri. Podnik bol pokusne založený v roku 1928 profesorom Trondheimskej univerzity Pedersenom. Elektrické pece, ktoré tu používali, mali už nepretržité Söderbergove anódy. Söderbergove anódy sa stali veľmi známe aj v hlinikárskom priemysle a elektrolyzéry s takýmito anódami sa budovali najmä pred II. svetovou vojnou a po II. svetovej vojne. Vlastníkom patentu na tieto anódy bol Norsk Elektrokemisk, ktorého závodný inžinier Söderberg spolu s Ing. Westlym vyvinuli v priebehu rokov 1918 – 1926 výrobu elektródovej hmoty.

Veľkú pomoc profesorovi Gregorovi pri cestách po Nórsku poskytol vtedajší atasché Československého veľvyslanectva v Nórsku V. Roy, syn známeho slovenského básnika Vladimíra Roya. On mu pomáhal dohodnúť návštevy, prípadne protestoval u jednotlivých firiem, keď nebola návšteva umožnená. Tak sa stalo napríklad v prípade hlinikárne v Hoyangeri. Vtedajší majiteľ Norsk Aluminium Co profesorovi Gregorovi návštevu nepovolil, ale na zásah československého atasché mu povolená bola. Žiaľ, M. Gregor musel túto návštevu pre pokročilú ročnú dobu a zlé cestovné spojenie odrieknuť. Cesta by bola trvala celý týždeň a bola by si vyžadovala aj dosť vysoké finančné náklady. Do hlinikárne Odda Smeltverk A/A Odda, ktorú chcel M. Gregor tiež navštíviť, ho nepustili, údajne pre značnú zastaranosť technológie. A tak sa stalo, že hoci sa M. Gregor o hlinikársky priemysel mimoriadne zaujímal, hlinikáreň na tejto ceste nevidel. V cestovnej správe uviedol k tejto problematike poznámku, že na Slovensku by na plánovanú ročnú výrobu 10 000 ton bolo treba 23 000 kW elektrického výkonu. Kapacitu výroby hliníka v Nórsku uvádza 25 000 – 30 000 ton/rok. Cena elektrickej energie bola v tom čase 0,25 – 0,65 öre/kWh.

Nasledovali návštevy ďalších závodov, hlavne oceliarní, výrobní ferozliatin, niklu, cínu, pozinkovní, ale napríklad aj konzervárne sardínií. Mimoriadna pozornosť bola venovaná cementárňam a sklárňam. Pri všetkých závodoch M. Gregor uvádza aj stručný popis technológie. Pomerne podrobne napríklad popisuje výrobu Söderbergovej hmoty, ktorej výroba sa v povojnovom období stále zvyšovala. V Stavangeri navštívil profesor Gregor firmu Stavangers Tinafabrik A/S, ktorá sa zaoberala odcínovaním odpadov, ale aj výrobou brokov zo zliatiny olova a 4-5 percent antimónu. Je zaujímavé, že výroba v množstve 100 ton/rok bola antimónom zabezpečovaná z Československa, teda pravdepodobne antimónom vyrábaným v Kovohutách Vajsková na Slovensku.

O čo však profesorovi Gregorovi asi zvlášť išlo, bolo poodhaliť tajomstvo výroby syntetického amoniaku zo vzdušného dusíka, teda výroby, ktorá už bola u firmy Norsk Hydro zvládnutá. Podľa pôvodného plánu chcel profesor Gregor navštíviť dusikárne v Rjukane a Notodenne. Táto návšteva sa však nemohla aj napriek intervencii československých zastupiteľských úradov uskutočniť. Správa firmy Norsk Hydro jednoducho túto návštevu nepovolila. Profesor Gregor sa pokúsil precestovať

cez tieto miesta a vidieť uvedené závody aspoň zvonka. Žiaľ, pre nepriaznivé počasie bola autobusová doprava cez horské hrebene Telamarku zastavená.

Aj napriek tejto malej nepríjemnosti hodnotil profesor Gregor cestu veľmi pozitívne. Priniesol si z Nórska rad praktických skúseností, dostatok literatúry pre ďalšie štúdium a poznatky, ktoré ďalej využíval. Už 3. januára 1947 podáva nadriadeným školským úradom pripomienky k chystanej novelizácii vysokoškolských predpisov, práve na základe skúseností, ktoré získal zo „škandinávského vysokého školstva technického smeru.“ Vychádzal zo skúseností získaných vo Švédsku (Stockholm a Góteborg) a v Nórsku (Trondheim).

Celý návrh, ktorý je napísaný na šiestich stranách, uvádza najskôr analýzu škandinávského školstva a potom návrhy pre slovenské vysoké školy. Medzi najvýznamnejšie opatrenia patrí kritérium pre prijímanie na vysoké školy. Okrem vynikajúceho prospechu z matematiky, fyziky, chémie a rysovania, sa ako podmienka prijatia kladie znalosť dvoch živých jazykov (na škandinávskych vysokých školách to bola znalosť angličtiny a nemčiny). V ďalšom hodnotení profesor Gregor kladie váhu na predbežnú praktickú znalosť vo volenom odbore, ktorá by sa prerátavala na prospechové jednotky.

Zo skúseností v Nórsku, kde sa na skúškach z odborne dôležitých disciplín sprísňuje skúšobný režim tým, že pri každej záverečnej skúške je prísediacim mimoškolským odborníkom, určený vládou, navrhuje M. Gregor, aby na II. rigoróznejšej skúške bol prísediacim, podľa nórskeho vzoru, externý pracovník s právom a zodpovednosťou examinátora, čím by sa paralyzoval aj prípadný individuálny ráz skúšania. Ďalej navrhuje zavedenie skúšobného poradia a terminovanie, čo by znamenalo lepšiu časovú a didaktickú ekonomiu pre poslucháčov počas celého štúdia. V tomto návrhu je rad ďalších menších opatrení, ktoré mali zlepšiť objektivitu a podmienky technického vysokoškolského štúdia. Podľa poznámok na

archívnom dokumente boli návrhy prednesené 10. januára 1947 osobne profesorom Gregorom na rade, ktorá pripravovala novelizáciu vysokoškolských predpisov.

Dnes sa už ťažko dozvieme, či bolo niečo z týchto návrhov realizované. Radikálna zmena politického systému, ktorá nastala 25. februára 1948, určite neumožnila uplatniť demokratický rozvoj vysokoškolského štúdia. Práve naopak, školstvo ako také, sa dostalo pod silný vplyv vládnucej politickej strany.

Praktické skúsenosti, ktoré M. Gregor získal na svojej ceste vo Švédsku a Nórsku, plne využil pri výchove odborníkov pre slovenský priemysel. Navyše, ako sám uvádza, podal obširný referát bratislavskej Dynamitke, ďalej Slovenským sklárňam, n. p., Slovenským cementárňam, n. p., Technocheme Brno o škandinávskych dodávateľoch chemikálií, Slovenským hutám, n. p., Slovenským magnezitovým závodom, n. p. a pripravil aj výstavu z dovezených materiálov na Slovenskej vysokej škole technickej v Bratislave.

Spomeniem ešte jeden zaujímavý kontakt profesora Gregora so Škandináviou. V auguste a septembri 1947 v rámci pomoci „vojnu postihnutej Európe“ organizovala švédská vláda návštevu 130 vysokoškolských a univerzitných profesorov z Európy v rôznych závodoch a ústavoch vo Švédsku. Z Československa sa tohto podujatia zúčastnilo päť účastníkov, z toho štyria z Čiech a jeden (M. Gregor) zo Slovenska. Okrem iných ústavov navštívili Metalurgický ústav, Cementársky a betónarský ústav, Silikátový ústav a Výskumný ústav keramický.

Richard Kafka
absolvent STU

Bratislava (ne)známa Čriepky z histórie Bratislavy

Dom s popisným číslom 1

V Bratislave po dlhé stáročia na Hlavnom námestí stojí dom, ktorý si zaslúži mať v meste popisné číslo jedna. Je to najstaršia stará radnica na Slovensku, dnes sídlo Mestského múzea Bratislavy.

Prvým domom v meste sa stala po udelení veľkých mestských privilégií v decembri 1291 Ondrejom III. Ale nie hneď od začiatku. Formujúca sa mestská správa nemala svoju budovu. Stretávala sa na rozličných miestach v meste a zasadania na stálom mieste sa začali v časoch, keď stál skoro 40 rokov na čele mesta richtár Jakub II. Pri každoročnej povinnej voľbe richtára je to takmer neuveriteľné. V jeho súkromnom dome na námestí v strede mesta zasadala mestská rada medzi rokmi 1326 – 1373. Nebol to obyčajný stredoveký dom, na zabezpečenie obrany mal smerom do námestia obrannú vežu, zakončenú cimburím. Už v tých časoch tento dom obyvatelia mesta nazývali radnicou. Mestská rada zasadala vo väčšej

sieni dvorného krídla. Potomkovia richtára Jakuba II. nemali ambície stáť na čele mesta. A neboli ani takými šikovnými hospodármi, ako ich otec. Postupne všetky časti domu odpredali a mesto v polovici 15. storočia získalo dôstojné priestory na zasadanie mestskej rady.

V prvej štvrtine 15. storočia sa medzi domom richtára Jakuba a domom meštana Ungerla začala zaujímavá stavebná činnosť. Bohatý mešťan, predstaviteľ mestského patriciátu a neskorší bratislavský richtár Hans Pauer si postavil dom, ktorý členenou gotickou fasádou obohatil vzhľad námestia. Prízemie bolo jednoduché, ale na prvom poschodí pred štyrmi vysokými hrotitými oknami sa nachádzal murovaný štít s geometrickou kompozíciou perforovaných štvorlístkov. Onedlho po postavení domu ho mestská rada za neznámych okolností kúpila a pripojila k radnici. Stalo sa tak medzi rokmi 1430 – 1434.

Mestská rada kúpila i susedný Ungerlov dom a celý areál sa upravoval, dopĺňal a obnovoval počas ďalších desaťročí.

Zásadné prestavby jakubovského domu v 15. storočí, výstavba i úpravy pauerovského a úpravy ungerlovského domu a záverečné scelenie striech vytvorili nový komplex s mnohými priestormi pre reprezentačné i praktické potreby mestskej rady, kde mohla sústreďiť a kontrolovať mnohé funkcie, súvisiace s jej rozsiahlou právomocou. Z dobových

písomnosť sa dozvedáme o zariadeniach v radničnom dvore. V nich sa spomína studňa, soľná komora, miestnosť, kde boli uložené miery a váhy i kuchyňa. Dôležitou časťou nádvorja bola aj zbrojnica. Nachádzalo sa tu aj väzenie a byt kata. Rozširujúci sa archív umiestnili v novom podkroví. Prestavaná radnica splňala priestorové i výtvarné požiadavky mestskej rady až do konca 15. storočia.

V pohnutých časoch, po nešťastnej moháčskej bitke v roku 1526, sa do Bratislavy začali sťahovať ústredné uhorské úrady, šľachta a od roku 1536 sa Bratislava stala hlavným mestom Uhorska, kde sa konali snemy i korunovácie uhorských kráľov i kráľovien.

S nečakaným politickým povýšením mesta súviselo aj rozšírenie jeho povinností. Na časté zasadania a rokovania mestskej rady s mnohými delegáciami už nestačila stará radná sieň, a tak od polovice 16. storočia nastupuje renesančná prestavba. Pred renesančnými, dodnes zachovanými oknami radnice sa na námestí odohrávali radostnejšie i smutnejšie príbehy mesta. Nádvorie sa od tých čias pýši arkádovou chodbou.

Dôležitú budovu akou bola stará radnica nemohli obísť ani stavebné zmeny v baroku. Reprezentačné priestory dostali novú umeleckú výzdobu, menilo sa vnútorné zariadenie. Aj dominanta radnice, veža, dostala barokový vzhľad.

Stavebné úpravy v radnici počas 18. storočia nevyriešili narastajúce priestorové ťažkosti mestskej správy súvisiace s narastaním jej agendy i rozširovaním členom mestskej rady. Tento nedostatok mestská rada vyriešila v 19. storočí príkupením susedného Apponyiho paláca. Objekt radnice prechádzal ešte mnohými stavebnými úpravami aj v 20. storočí.

Dnes dom na Hlavnom námestí s popisným číslom 1 vnímame ako súbor viacerých objektov, z rôznych slohových období, ktorým dominuje reprezentatívna veža.

V našom rozprávaní sa zastavíme pri nej dlhšie. Bude to aj z dôvodu, že v súčasnosti stará radnica je v rekonštrukcii. A keď nemôžeme priblížiť krásu interiérov, pozrieme sa na zaujímavosti veže.

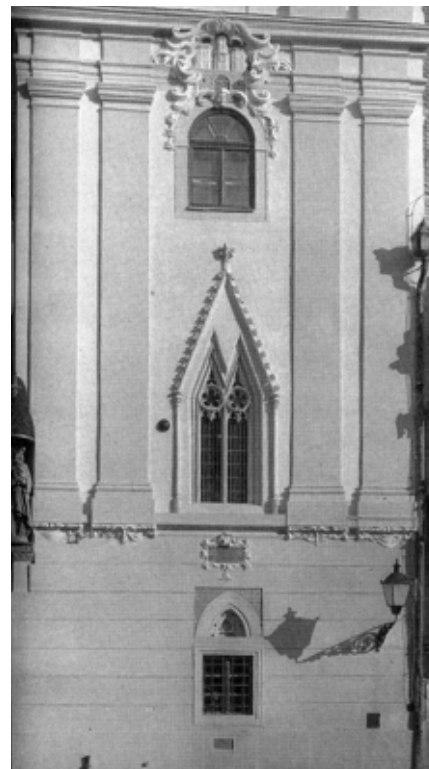
Hneď na prízemí, pod renesančným oknom so zachovaným fragmentom gotického okna je v omietke vyznačená ryška s textom 5. február 1805. Označuje výšku hladiny Dunaja pri zimnej povodni, ktorá vznikla nakopením ľadových kryh, pre ktoré voda nemohla voľne odtekať. Spomienka na začiatok 19. storočia sa nachádza aj na prvom poschodí veže. Vedľa gotického okna je zamurovaná delová guľa, ktorá nám pripomína júnové dni roku 1809, keď Napoleonove vojská ostreľovali Bratislavu z pravého brehu Dunaja. Nad gotickým oknom sa nachádza barokové okno nad ktorým dominuje erb mesta Bratislavy. Listina, ktorou mestu Bratislave právo používať mestský erb udelil kráľ Žigmund Luxemburský sa nachádza v mestskom múzeu a patrí k najkrajším erbovým listinám v Európe.

Stredná časť veže je zakončená ochodzou s balustrádou. Je to miesto, odkiaľ sa v dávnych časoch rozliehalo trúbenie trubačov pri významných udalostiach. Dnes v rámci kultúrneho leta sa tu usporadúvajú koncerty. Ale nielen hudba, či varovné trúbenie znelo z veže, na radničnej veži vyvesovali aj zástavy. Počas trhov tu viala červená zástava s mestským erbom, pri nespočetných požiaroch v meste to bola čisto červená zástava. Často ju vyvesovali aj pri vojnovom stave.

Nad balustrádou, v užšej časti veže sú osadené hodiny a pod nimi sa nachádza plechová zlatá guľa z roku 1588 ukazujúca fázy mesiaca. Pôvodne bola napojená na hodinový strojček, dnes sa už nepohybuje.

Veža má aj nezvyklý tvar zastrešenia, ktorý v sebe spája renesančné i barokové prvky. Na nárožniach veže sú bohato zdobené kamenné vázy, z ktorých vyrastajú zelené plechové listy. Strecha je pokrytá medeným plechom, zakončuje ju plechová guľa, v ktorej sú zachované dokumenty z čias opravy veže.

Viera Jančušková, R STU

NOVÁ ŠTUDENTSKÁ TELKA

SKRIPTÁ / TRESKA / ROŽKY
od 23. februára 2009

www.mc2.sk